

POKONAĆ PRZEMOC

Informator dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego

Projekt „Pokonać przemoc” w ramach Programu Ochronowego
„WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE”

**GORZOWSKIE CENTRUM
POMOCY RODZINIE**

**Komenda Miejska Policji
w Gorzowie Wielkopolskim**

**Informator
dotyczący przeciwdziałania
przemocy w rodzinie
na terenie miasta
Gorzowa Wielkopolskiego**

Spis treści

1. Definicja przemocy w rodzinie	4
2. Rodzaje przemocy w rodzinie.....	4
3. Kogo dotyczy przemoc?	5
4. Cykle/ fazy przemocy	5
5. Mity i fakty	7
6. Procedura „Niebieskiej Karty”	9
7. Przemoc w rodzinie w kontekście prawa karnego	11
8. Przemoc domowa a uzależnienia	12
9. Konsekwencje przemocy w rodzinie	13
10. Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie	14
11. Prawa osobiste, ważne dla każdego	15
12. Gdzie można uzyskać pomoc?	16
13. Załączniki	18

1. Definicja przemocy w rodzinie

Na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to:

- ✓ Intencjonalne, jednorazowe, albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie.
- ✓ Naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących.
- ✓ W szczególności narażające osoby z rodziny na: niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.
- ✓ Naruszające ich godność, netykalność cielesną, wolność w tym seksualną.
- ✓ Powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym.
- ✓ Wywołuje cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Rodzaje przemocy w rodzinie

- Przemoc fizyczna
- Przemoc psychiczna
- Przemoc seksualna
- Przemoc ekonomiczna
- Zaniedbywanie

Przemoc fizyczna	intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, na przykład: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, kłapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz, duszenie, krępowanie ruchów.
Przemoc psychiczna	wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia, na przykład: izolacja, wyzwisła, ośmieszanie, groźby, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, krytykowanie, ciągle niepokojenie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.
Przemoc seksualna	polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.
Przemoc ekonomiczna/ materialna-	odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbywanie	można definiować jako sytuacje, w których najbardziej podstawowe potrzeby (wyżywienie, ubranie, higiena, ochrona, bezpieczeństwo, wychowanie, opieka lekarska) nie są zaspokajane przez osoby za to odpowiedzialne.
----------------------	---

O zjawisku przemocy w rodzinie możemy mówić wtedy, kiedy członek rodziny wykorzystuje swoją przewagę: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną wobec bliskich. Krzywdząc ich wywołuje cierpienie oraz chce podporządkować sobie rodzinę.

Elementy charakteryzujące sytuację przemocową:

- ✓ dysproporcja sił pomiędzy ofiarą i sprawcą (relacja słabszy- silniejszy),
- ✓ użycie tej przewagi w celu skrzywdzenia słabszego,
- ✓ naruszenie dóbr osobistych osoby krzywdzonej.

3. Kogo dotyczy przemoc?

Przemoc ma najczęściej charakter długotrwały, potrafi trwać latami. Uważa się, że problem ten dotyczy tylko wybranych rodzin, tzn. rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu, czy rodzin przeżywających kłopoty finansowe. **NIE JEST TO PRAWDĄ!!!**

- ✓ Zjawisko to występuje w wielu rodzinach, bez względu na sytuację finansową, czy wykształcenie rodziców.
- ✓ Sprawcami przemocy w rodzinie mogą być zarówno mężczyźni, jak i kobiety.

Problem przemocy w rodzinie może dotknąć każdego, a w szczególności:

- ✓ dzieci
- ✓ osób starszych
- ✓ osób niepełnosprawnych
- ✓ współmałżonków
- ✓ partnerów w związkach nieformalnych.

W każdej relacji układ sił jest nierówny, a więc osoba poszkodowana nie potrafi i nie wie jak się bronić.

4. Cykle/ fazy przemocy

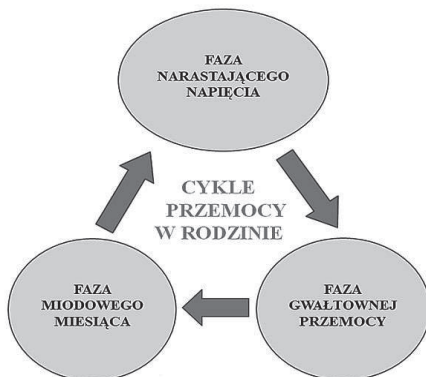
Przemoc domowa to długi, powtarzający się proces, który składa się z trzech faz:

ETAP I - faza narastającego napięcia, na tym etapie dochodzi do poniżania bliskiej osoby, używania wulgarnych słów; sprawca prowokuje kłótnie, poniża. Osoba doznająca przemocy stara się uspokoić sprawcę, chce poprawić mu humor. Zdarza się faza narastającego napięcia: złość, kłótniowość, obwinianie innych. Przyczynami mogą być drobne błahostki, pojawia się agresja.

ETAP II - faza ostrej przemocy, w tym cyklu bardzo często awanturę wywołuje ofiara przemocy, ponieważ nie może znieść narastającego napięcia. Ten etap trwa krótko, jednak kiedy sprawca traci nad sobą kontrolę może zakończyć się biciem, uderzaniem, kopaniem, groźbami, zadawaniem bólu. Osoba doznająca przemocy stara się

bezsukutecznie uspokoić partnera. Po całej sytuacji pojawia się przerażenie, strach, złość. Jeśli ofiara w tym etapie nie zawiadomi odpowiednich instytucji, to z pewnością na nowo wejdzie w etapy przemocy.

ETAP III- faza miesiąca miodowego, sprawca przemocy wyraża skruchę, miłość; stara się na nowo odbudować zaufanie osoby doznającej przemocy. Chce się zmienić; istnieje szansa, że jeśli sprawca podda się terapii, jego zachowania zostaną powstrzymane. Bez pomocy specjalistów, sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w spokoju. Ofiara przemocy na tym etapie bardzo często wycofuje się z podejmowanych działań.

Należy w porę przerwać cykl przemocy, ponieważ niezatrzymana nasila się, wzrasta agresja. Powrót do kolejnego etapu rozpoczyna się niewinnie, od uszczypliwej uwagi, przekleństwa.

Strategie obronne stosowane przez ofiary przemocy w rodzinie

Próba rozmowy ze sprawcą na temat krzywdy, wzbudzenia w nim poczucia winy. Sprawcy mogą zgłaszać gotowość poprawy pod warunkiem, że ofiara będzie posłuszna. Często rozmowy prowadzą do ponownych ataków złości kobieta uczy się milczeć.

Straszenie sprawców: powiadomieniem policji, opuszczeniem domu, rozwodem, itp. Groźby te rzadko są spełniane i sprawcy czują się bardziej bezkarni jedynym sposobem zwiększenia skuteczności tej strategii jest zrealizowanie przynajmniej części tych groźb.

Ukrywanie się: wybieganie z domu, chowanie się w innym pokoju. Przynosi doraźną nadzieję uniknięcia pobicia, ale często tworzy pretekst dla męża do następnych aktów, gdyż zwiększa u sprawcy pragnienie kontroli nad osobą doznającą przemocy, miejscem jej pobytu.

Pasywna obrona: próba osłonięcia ciała dłońmi, ramionami, itd. Może zwiększać agresywność sprawców. Dla mężczyzn o cechach sadystycznych, którzy czerpią przyjemność ze sprawiania bólu innym -kobięcy płacz stanowi wywołuje jeszcze więcej agresji, stymuluje i motywuje sprawcę do dalszej jeszcze większej przemocy.

Unikanie: „schodzenie z oczu” gdy przeczuwają, że zbliża się fala agresji. Opuszczają dom na chwilę przed powrotem męża lub nie reagują na zaczepki. Agresywne zachowanie ofiary powstrzymuje sprawcę tylko wtedy, gdy nabiera on przekonania o jej dużej desperacji i zdecydowaniu na wszystko.

PAMIĘTAJ!!!

Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy!

Człowiek doświadczający przemocy nie może być nią obwiniany!

**Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy,
a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić!**

**Każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej,
psychologicznej, medycznej, socjalnej bez naruszenia jego godności osobistej!**

5. Mity i fakty

W związku z problemem przemocy, funkcjonuje szereg mitów i przekonań, które mają wpływ na świadomość społeczną.

Zastanów się, co jest prawdą, a co jest fałszem.

Celem przemocy jest wywarcie określonego wpływu na ofiarę, podporządkowanie jej i uzyskanie kontroli nad jej osobą. PRAWDA

Przemoc nie musi manifestować się poprzez agresję, a więc wyrządzanie krzywdy lub szkody. Przemoc to działanie, które niezależnie od formy upośledzają ostatecznie moc kogoś, kto jest jej obiektem. Taki jest cel przemocy, czyniącej z przemocy istotę bezwolną.

Powodem agresji jest wyrządzenie krzywdy lub szkody. PRAWDA

Agresją nazywamy każde zamierzone działanie, w formie otwartej lub symbolicznej, mającej na celu wyrządzenie komuś lub czemuś szkody, straty lub bólu.

Przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych. PRAWDA

Przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia i statusu materialnego. Może pojawić się na każdym etapie związku- nawet po wielu wspólnie przeżytych latach.

Niebieska Karta jest procedurą uruchamianą w przypadku przemocy w rodzinie. PRAWDA

Należy pamiętać, że wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego.

Przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna jest przestępstwem. PRAWDA

Wszystkie wskazane formy przemocy są przestępstwem ściganym z urzędu. Ponadto już same groźby popełnienia przestępstwa na szkodę osoby, której dotyczą lub szkodę osoby najbliższej są przestępstwem, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona.

Sprawca przemocy nie może liczyć na żadną pomoc ze strony instytucji. FAŁSZ

Sprawcy przemocy mogą skorzystać z programów korekcyjno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Pomoc ta ma charakter programu terapeutycznego. Program ten jest nastawiony na udzielenie profesjonalnej pomocy psychologicznej osobom stosującym przemoc w rodzinie.

Kobiety też bywają sprawcą przemocy w rodzinie. PRAWDA

W naszym społeczeństwie powszechne jest przekonanie, że ofiarami przemocy domowej padają przede wszystkim kobiety. Mężczyzna, jako silniejszy, bardziej agresywny i lepiej zbudowany, zwykle traktowany jest jako sprawca przemocy, a nie ofiara. Mężczyźni również są bici i maltretowani we własnych domach. Badania przeprowadzone przez OBOP (Ośrodek Badania Opinii Publicznej) w 2007 roku jasno wskazują, że mężczyźni padają ofiarami przemocy domowej niemal równie często jak kobiety. W większości przypadków jest to przemoc werbalna i maltretowanie psychiczne, zdarzają się przypadki pobić.

„Niebieska Karta” może zostać założona tylko przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie. FAŁSZ

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej: Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, a także Zespołów Interdyscyplinarnych, w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

PRZEKONANIA NA TEMAT PRZEMOCY

„ Nie ma śladów- nie ma przemocy”

„ Nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy”

Przekonanie to ogranicza przemoc tylko do bicia. Wiadomo jednak, że przemoc fizyczna jest tylko jedną z form krzywdzenia. Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszenie. Przez większość osób doznających przemocy formy te są traktowane jako szczególnie dolegliwe i bolesne. Okazuje się, że uderzenie częściej łatwiej znieść niż upokorzenie, krytyczne oceny oraz przykre i głęboko raniące doświadczenia.

„ Dla dobra dzieci kobieta powinna zostać z mężem, nawet jeśli on ją bije”

„ Lepszy ojciec taki, niż żaden”

Nic nie usprawiedliwia i nie uzasadnia znoszenia przemocy ze strony partnera. Dzieci wychowywane w rodzinie w której jest przemoc „nasiąkają” przemocą. Nawet jeśli nie są bezpośrednio bite, upokarzane, wykorzystywane, zanedbywane i molestowane, a tylko obserwują niewłaściwe traktowanie matki przez ojca, to równocześnie są osobami doznającymi przemocy. Przemoc jest negatywnym wzorem dla dzieci. Dla ich przyszłego dobra należy dążyć do zatrzymania przemocy i pokazania wzorców życia rodzinnego opartych na wsparciu, miłości i przyjaźni, życzliwym i dobrym traktowaniu.

„ Jak się baby nie bije, to wątrobą jej gnije”

„ Trzeba nieść swój krzyż”

Za przemoc odpowiada sprawca- niezależnie od tego, co zrobiła, czy jak się zachowuje ofiara. Nikt nie zasługuje na krzywdzenie, bicie, maltretowanie bez względu na to, co zrobił, czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Fakt zawarcia małżeństwa, czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc. Ofiara nie powinna brać na siebie winy za przemoc. Powinna wszystkim mówić, protestować, bronić się, dbać o swoje bezpieczeństwo, potrzeby, komfort i dobre samopoczucie.

„ To taka porządna rodzina- niemożliwe, by była w nim przemoc”

Przemoc w rodzinie dotyczy wszystkich środowisk i warstw społecznych, nie tylko rodzin „ patologicznych”, domów gdzie codziennością jest bieda, czy alkohol. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Ludzie doznają przemocy niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia, posiadanych pieniędzy, zgromadzonego majątku.

„ Brudy pierze się w domu”

„ Nie mów nikomu, co się dzieje w domu”

Przekonanie to nakazuje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed obcymi. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz. To jeden z najpowszechniejszych czynników powstrzymujących reakcję osoby doznającej przemocy i innych ludzi- sąsiadów, znajomych- na to, co się dzieje w rodzinie. Należy pamiętać, że ofiara przemocy w rodzinie nie jest w stanie sama poradzić sobie z problemami bez pomocy osób z zewnątrz.

Zastanów się, czy zgadzasz się z poniższymi przekonaniem:

- ✓ W domu musi ktoś rządzić.
- ✓ Jeżeli żona jest bardzo zazdrosna o swojego męża, to on nie powinien w jej obecności dłużej bawić się (tańczyć, rozmawiać) z innymi kobietami.
- ✓ Głową rodziny jest mężczyzna.
- ✓ Mężczyzna powinien zarabiać pieniądze, a kobieta powinna prowadzić dom.
- ✓ Współżycie seksualne jest obowiązkiem małżeńskim i nie jest się w porządku, jeśli odmawia się seksu małżonkowi.
- ✓ Małżonkowie powinni spędzać urlopy razem. Dłuższe indywidualne wyjazdy w celach rekreacyjnych świadczą o braku zainteresowania partnerem.
- ✓ Jeżeli jakiś znajomy męża ma na niego zły wpływ, np. rozpija go, to żona ma prawo zakazać mężowi kontaktowania się z nim.
- ✓ Indywidualne potrzeby (np. realizowanie pasji) każdy z partnerów może zaspokajać, jeżeli nie odbywa się to kosztem rodziny.
- ✓ Kobieta, która nadużywa alkoholu, zaniedbuje dzieci, to przyczynia się do sprawstwa przemocy wobec niej.
- ✓ Jeżeli mąż nie toleruje kogoś z rodziny żony, to nie powinna go zapraszać do domu.
- ✓ Rozwód jest najgorszym złem, jakie może spotkać rodzinę. Wszelkimi sposobami trzeba dążyć do utrzymania małżeństwa.

Jeżeli odpowiesz twierdząco na większość 'przekonań"- jest to sygnał, że możesz doświadczać przemocy w rodzinie.

6. Procedura „Niebieskiej Karty”

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę: „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

„Niebieska Karta”- to ogół czynności i działań podejmowanych i realizowanych przez:

- ✓ Policję
- ✓ Pomoc społeczną (w Gorzowie Wielkopolskim będzie to *GORZOWSKIE CENTRUM POMOCY RODZINIE*, na terenie gmin - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej)
- ✓ Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✓ Przedstawicieli oświaty czyli np. nauczyciel, pedagog szkolny, psycholog szkolny.

- ✓ Przedstawiciele służby zdrowia czyli np. lekarz, pielęgniarka.

W związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie przedstawiciele podmiotów upoważnionych do wszczęcia procedury, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy.

Procedura „Niebieskiej Karty”

Procedurę rozpoczyna się od wypełnienia formularza „Niebieska Karta- cz. A”, który zawiera dane osoby co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy oraz tej, która tą przemoc stosuje. Oryginał karty musi zostać przekazany w ciągu 7 dni do *przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie* na terenie gminy, w której mieszka osoba doznająca przemocy. Przewodniczący w ciągu 3 dni powołuje grupę roboczą, która ma za zadanie zająć się określoną sprawą.

W ramach procedury: „Niebieskiej karty” członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

- ✓ zapraszają na spotkanie osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizę, wypełniają formularz „Niebieska Karta- C”. Jeżeli osoba nie stawia się na posiedzenie, nie wstrzymuje to prac przedstawicieli zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej,
- ✓ podejmują działania w stosunku do osoby, u której zachodzi podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie; w celu zaprzestania tego typu zachowań, wypełniają formularz: „Niebieska Karta- D”,
- ✓ opracowują plan pomocy dla osoby, co do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodziny, która zawiera plan działań pomocowych.

W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, utworzone dokumenty przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego (policji lub prokuraturze).

Rodzinę, w której istnieje podejrzenie stosowania przemocy, systematycznie (co najmniej raz w miesiącu) odwiedza policjant- dzielnicowy oraz pracownik socjalny, aby sprawdzić sytuację i bezpieczeństwo rodziny, następnie informacja z monitorowania rodziny przekazywana jest na kolejnych spotkaniach grup roboczych/zespołu interdyscyplinarnego.

Wszyscy przedstawiciele powyższych instytucji współpracują ze sobą, aby pomóc osobie i rodzinie doznających przemocy. Podczas spotkania tzw. *grupy roboczej* zaprasza się osobę, która doświadcza przemocy w rodzinie i tworzy się dla niej plan pomocy, aby przemoc w rodzinie ustała. Ponadto dla rodziny, w której jest przemoc, przychodzi co jakiś czas policjant- dzielnicowy oraz pracownik socjalny, aby sprawdzić sytuację i bezpieczeństwo rodziny.

Grupa robocza

Osoba doznająca przemocy ma prawo uczestniczyć w spotkaniach grupy roboczej, na które jest zapraszana. Na spotkaniu istnieje możliwość zapoznania się ze wszystkimi osobami uczestniczącymi w procedurze oraz brać udział w tworzeniu planu pomocy dla siebie i ewentualnie pozostałych członków rodziny. W trakcie trwania procedury, ofiara przemocy powinna zostać poinformowana o ustaleniach podjętych na spotkaniu w których nie uczestniczyła oraz o zakończeniu procedury. Powyższe informacje przekazywane są najczęściej przez dzielnicowego lub pracownika socjalnego monitorującego środowisko.

Posiedzenie grupy roboczej zwoływane jest zarówno z osobą doznającą przemocy jak i z domniemanym sprawcą. Spotkanie z osobą stosującą przemoc jest organizowane w innym terminie, po spotkaniu z ofiarą. Jest to celowe działanie mające na celu podkreślenie pierwszoplanowej roli osoby doznającej przemocy.

PAMIĘTAJ !!!

W sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie, zawsze możesz wezwać policję na interwencję, powiadomić Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie, poinformować prokuraturę oraz zwrócić się o pomoc do podmiotu/ organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Możesz również poprosić dzielnicowego, aby przyszedł do Twojego domu i udzielił stosownej pomocy i niezbędnej informacji.

Jeżeli w trakcie trwania procedury Niebieskiej Karty” dochodzi do awantur i nasilenia się zachowań przemocowych, należy wezwać policję na interwencję oraz poinformować o tym fakcie dzielnicowego i pracownika socjalnego.

Zaświadczenie lekarskie

W sytuacji doznania obrażeń ciała powinno zgłosić się do lekarza, w tym również pierwszego kontaktu w celu udzielenia pomocy medycznej. Można zażądać wystawienia *bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego* o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Obowiązkiem lekarza jest opisanie obrażeń, które posiada osoba zgłaszająca się na konsultację lekarską. Zaświadczenie lekarskie, którego wydanie jest obecnie obowiązkiem każdego lekarza nie jest obdukcją lekarską, a jedynie materiałem, który stanowi podstawę do wykonania *bezpłatnej obdukcji* przez biegłego powołanego w przypadku wszczętego postępowania karnego na zlecenie organów ścigania.

7. Przemoc w rodzinie w kontekście prawa karnego

Artykuł 207 k.k.- sprawca, który znęca się psychicznie i fizycznie podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze wolności od roku do 10 lat, jeśli w wyniku znęcania się ofiara targnie się na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do lat 12.

Artykuł 156 k.k.- spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci: pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia bądź innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, chorobie realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zszpecenia lub zniekształcenia ciała

Artykuł 157 k.k.- spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, w wyniku którego pokrzywdzona jest osoba najbliższa.

Artykuł 160 k.k.- narażenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Artykuł 200 k.k.- obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom lub wykonania takiej czynności; Przepięstwo to popełnia również małżonek, który dopuszcza się zgwałcenia współmałżonka!

Artykuł 190 k.k.- groźenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona.

Artykuł 288 k.k.- niszczenie, uszkodzenie cudzej rzeczy lub czynienie jej niezdatną do użytku.

8. Przemoc domowa a uzależnienia

Przemoc, jak i różnego rodzaju uzależnienia tworzą obecnie fundamentalne źródła zagrożeń zdrowia psychicznego oraz fizycznego. Biorąc pod uwagę ich degradujący wpływ na życie człowieka, problem ten nabiera szczególnej wagi. Powiązania pomiędzy przemocą, a uzależnieniami i zaburzeniami zdrowia psychicznego są bardzo wyraźne, a miara problemu duża.

W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Ofiarami przemocy pijanego rodzica są częściej partnerzy niż dzieci. Natomiast one są zdecydowanie częściej zaniebdywane. Z danych raportu opracowanego przez Instytut Zdrowia i Trzeźwości Polskiego Towarzystwa Psychologicznego wynika, że 80% badanych żon alkoholików doświadczyło różnego rodzaju przemocy ze strony męża, w tym ponad połowa z nich doznała łagodniejszej przemocy fizycznej (popychanie, szarpanie, niszczenie sprzętów), co trzecia doznała ciężkiej przemocy fizycznej (bicie, kopanie, szarpanie za włosy) i przemocy seksualnej. Prawie wszystkie doznawały przemocy psychicznej. Związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a biciem, nie ma charakteru przyczynowo-skutkowego, można jedynie mówić o współwystępowaniu. Alkoholizm w rodzinie należy traktować jako czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie. Powodów agresji należy szukać w dzieciństwie agresywnej jednostki. Większość osób, które doświadczyły przemocy w dzieciństwie ze strony bliskich, będzie postępowała w podobny sposób w życiu dorosłym, ponieważ zna tylko taki sposób rozwiązywania i radzenia sobie z problemami. U osoby, która doświadczyła w dzieciństwie przemocy ze strony pijanych rodziców lub pijanego rodzica, tworzy się asocjacja, w wyniku której przemoc staje się równoznaczna z alkoholizmem. W dorosłym życiu taka osoba wybiera partnera - abstynenta. Nie chce, aby powtórzyły się bolesne doświadczenia z dzieciństwa i dlatego bardzo często nie zauważa objawów przemocy ze strony trzeźwego partnera. Uzależnienie od alkoholu jest problemem nie tylko osoby pijącej lecz także wszystkich członków jej rodziny. Wszyscy oni odczuwają konsekwencje zarówno samego picia, jak i długofalowe konsekwencje uzależnienia. Jednym ze zjawisk często obecnych w rodzinie z problemem alkoholowym jest przemoc w rozmaitych jej formach. W powszechnym wyobrażeniu sprawcą przemocy w rodzinie jest osoba uzależniona i nie jest to wyobrażenie zbyt daleko odbiegające od rzeczywistości. Istotnie, najczęściej to ona właśnie jest źródłem raniących zachowań w postaci przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej i ekonomicznej. Człowiek uzależniony żyje na huśtawce emocjonalnej spowodowanej bądź to stanem po użyciu alkoholu bądź stanem zespołu abstynencyjnego, który pojawia się wraz ze spadkiem poziomu alkoholu w organizmie. Uzależnieni nie radzą sobie z tym wszystkim co się z nimi dzieje i często przekraczając kolejne granice stosują przemoc wobec tych, którzy są najbliższe a więc wobec żon/mężów, dzieci, rodziców. Kiedy przyjrzymy się uważnie przemocy i uzależnieniom, zobaczymy pewne ich cechy wspólne i uniwersalne, z których kluczową jest upośledzenie zdolności do sprawowania kontroli - w przypadku przemocy kontroli nad agresywnymi zachowaniami, w przypadku uzależnień nad nałogowymi formami zachowań albo nałogowym zażywaniem substancji.

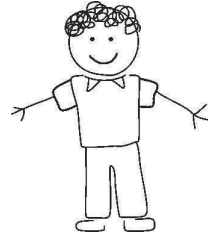
W przypadku uzależnień mamy do czynienia z podobną sytuacją: używanie substancji chemicznej do zmieniania uczuć stopniowo prowadzi do tego, że przykre stany emocjonalne, związane ze stresem, zawodami życiowymi, rozczarowaniami itd. przekształcają się automatycznie w pragnienie zażycia substancji, którego sprężyną jest połączenie lęku i cierpienia z poczuciem, że nie da się tego wytrzymać. Tak więc i w przypadku przemocy domowej, i uzależnienia mamy do czynienia z automatyczną transformacją różnych uczuć w jeden bardzo dojmujący stan emocjonalny czy pragnienie. Uzależnieni sprawcy przemocy potrzebują w pierwszej kolejności terapii uzależnienia, niemniej pewne pozytywne efekty można uzyskać nawet wtedy, kiedy jeszcze abstynencja nie jest stabilna, ale istnieje jakaś forma zewnętrznej kontroli, z powodu której uzależniony sprawca ma przerwy w piciu i się przed nim powstrzymuje.

9. Konsekwencje przemocy w rodzinie

Osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie ponoszą wiele konsekwencji w sferze emocjonalnej, somatycznej, poznawczej, behawioralnej oraz interpersonalnej, a nawet doznają zmian osobowościowych. Zaburzenia te rozwijają się w następstwie doświadczania zagrożenia i po jego ustaniu. Emocjonalne i społeczne oznaki przemocy mogą ujawniać się nawet po latach, często już po ustąpieniu przemocy w rodzinie.

Do najbardziej charakterystycznych objawów emocjonalnych i społecznych należą:

- ✓ wyuczona bezradność (bierność znoszenia zachowań krzywdzących, poddanie się, podporządkowanie się, zaprzestanie działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia),
- ✓ napięcie emocjonalne,
- ✓ niskie poczucie własnej wartości,
- ✓ impulsywność (niekontrolowane wybuchy złości),
- ✓ lęk, niepokój,
- ✓ płaczliwość, chroniczny smutek,
- ✓ depresja,
- ✓ poczucie odrzucenia i osamotnienia,
- ✓ poczucie winy, braku poczucia własnej skuteczności, poczucie bycia niezrozumianym przez innych, poczucie wstydu, wrażliwość na zranienie,
- ✓ skłonność do izolacji, nieufność wobec ludzi,
- ✓ zaburzone poczucie tożsamości,
- ✓ brak zdolności do nawiązywania kontaktów społecznych,
- ✓ wrogość w stosunku do otoczenia,
- ✓ ucieczka (przed mroczną przeszłością) w świat narkotyków, prostytucji, przestępczości itp. zaburzenia adaptacyjne (ograniczona zdolność skutecznego pokonywania codziennych trudności),
- ✓ przekonanie o byciu ofiarą,
- ✓ zachowania autodestrukcyjne.

W zakresie dolegliwości fizycznych dotyczących zaburzeń w sferze somatycznej można wyróżnić z kolei chroniczny, przewlekły ból, zaburzenia funkcjonowania układu oddechowego, krążenia, pokarmowego, obniżenie odporności organizmu, różnego typu dolegliwości związane ze sferą seksualną.

U dzieci w konsekwencji doznawanej przemocy mogą pojawiać się takie zachowania jak:

- ✓ agresywność, bójki,
- ✓ obojętność na kary i nagrody,
- ✓ złośliwość, hałaśliwość,
- ✓ odrzucenie osób znaczących (rodziców, dziadków, nauczycieli),
- ✓ niepowodzenia szkolne,
- ✓ ucieczki (z domu, ze szkoły),
- ✓ autoagresja (z próbami samobójczymi włącznie).

Osoby dorosłe doświadczające przemocy w dzieciństwie z reguły mają także zaburzone umiejętności rodzicielskie, trudności w utrzymaniu związków partnerskich i problemy w życiu zawodowym (w roli pracownika mogą być konfliktowe i roszczeniowe, w roli pracodawcy zaś bezwzględnie wymagające, co wynika z poczucia zagrożenia i braku zaufania do innych osób).

Zatem problem przemocy w rodzinie warunkuje szereg konsekwencji występujących indywidualnie i w różnym nasileniu. Niemniej jednak w każdym przypadku skutki przemocy domowej mają znaczący wpływ na wszystkie sfery życia.

Siedem obszarów zaburzeń, które rozwijają się na skutek przeżywania przemocy

- ✓ samookaleczenia, myśli samobójcze, zaburzenia w zakresie popędu seksualnego, podejmowanie zachowań ryzykownych,
- ✓ zmiany w uwadze i świadomości, amnezja,
- ✓ chroniczny, przewlekły ból, zaburzenia ze strony układu oddechowego, krążenia, pokarmowego, różnego typu konwersje i dolegliwości związane ze sferą seksualną,
- ✓ zmiany w samo spostrzeganiu (poczucie winy, poczucie braku własnej skuteczności, poczucie bycia niezrozumianym przez innych, poczucie wstydu, wrażliwość na zranienie),
- ✓ zmiany w spostrzeganiu sprawcy (idealizacja sprawcy, racjonalizacja jego zachowań, koncentracja na odwiecie, poczucie wyjątkowości w relacji ze sprawcą),
- ✓ zmiany w relacjach z innymi (przekonanie o byciu ofiarą, nieufność wobec innych),
- ✓ zmiany w systemie znaczeń i wartości (utrata wiary, utrata poprzednich przekonań).

Wiele osób decyduje się na pozostanie z domniemanym sprawcą i kontynuowanie związku pomimo doświadczonych krzywd. Wśród wymienianych powodów zwykle ujawniane są:

- ✓ Konflikty emocjonalne- związane z odczuwaniem zagrożenia i strachu, gdy jest się w związku, a jednocześnie obawy o to, co się wydarzy, gdy osoba opuści sprawcę.
- ✓ Przekonanie- że przemoc jest czymś normalnym.
- ✓ Wstyd- przed ujawnieniem tego, że jest się ofiarą przemocy.
- ✓ Niskie poczucie wartości- które pociąga za sobą przekonanie o odpowiedzialności za przemoc.
- ✓ Miłość do partnera- wzbudzająca chęć usprawiedliwiania go i wiarę w to, że on się zmieni.
- ✓ Przymus- związany z presją społeczną (rodzina, przyjaciele) religijną i kulturową.
- ✓ Cięża lub przekonanie- że dzieci powinny wychowywać się w pełnej rodzinie.
- ✓ Brak zaufania- do służb społecznych i organizacji pomocowych.
- ✓ Zależność od przemocowego partnera- wynikająca z braku pieniędzy. Odejście od partnera oznacza pójście donikąd i poczucie bezdomności. Dodatkowo zależność od partnera wywołuje u ofiary poczucie niemocy.

10. Program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jest organizowany dla osób, które:

- ✓ zostały skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie,
- ✓ w związku ze stosowaniem przemocy uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia, w ramach uzupełnienia podstawowej terapii,
- ✓ same zgłosiły chęć uczestnictwa w programie.

Celem programu jest:

- ✓ powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- ✓ rozwijanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy,
- ✓ uznanie przez osobę stosującą przemoc swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- ✓ zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,

- ✓ zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- ✓ uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Program realizowany jest przez podmioty na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego. W celu uzyskania informacji dot. Aktualnych terminów realizacji programu, należy skontaktować się z członkami zespołu interdyscyplinarnego/ grupy roboczej, pracownikiem socjalnym, funkcjonariuszem policji lub kuratorem sądowym.

11. Prawa osobiste, ważne dla każdego

PAMIĘTAJ, MASZ SWOJE PRAWA !!!
<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Każdy ma prawo do życia w środowisku rodzinnym, wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych.</i> ✓ <i>Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany.</i> ✓ <i>Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.</i> ✓ <i>Każdy doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności osobistej.</i> ✓ <i>Każdy ma prawo do wiedzy niezbędnej do radzenia sobie z przemocą.</i> ✓ <i>Każdy ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</i> ✓ <i>Każdy ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.</i>

MASZ TAKŻE PRAWO DO:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Własnych opinii i przekonań.</i> ✓ <i>Własnych odczuć nawet, gdy dla innych są one bezsensowne.</i> ✓ <i>Zmiany swojego zdania i sposobu postępowania, myślenia, czasami, wyłącznie o sobie.</i> ✓ <i>Proszenia o wsparcie psychiczne, gdy tego potrzebuje.</i> ✓ <i>Krytycyzmu i wyrażania swojego protestu.</i> ✓ <i>Niesłuchania rad innych i pójścia własną drogą.</i> ✓ <i>Błędów w dochodzeniu do prawdy.</i> ✓ <i>Zwracania się do kogoś o pomoc w rozwiązywaniu własnych problemów.</i> ✓ <i>Samotności nawet, gdy inni potrzebują jego towarzystwa.</i> ✓ <i>Odmawiania, negocjowania zmian, gdy nie odpowiadają mu realia.</i>

Nie ukrywaj faktu, iż doznajesz przemocy ze strony najbliższej Ci osoby. Poprzez zgłoszenie stosowania przemocy można otrzymać wsparcie wykwalifikowanych specjalistów oraz osób najbliższych. Człowiek jest wtedy w stanie przezwyciężyć strach, potrafi pogodzić się z poczuciem doznanej krzywdy, nauczyć się żyć na nowo. Jeżeli poszkodowany pozostanie sam z problemem, osoba stosująca przemoc będzie czuła się bezkarna, zyska pewność siebie, może zwiększyć intensywność oraz częstotliwość stosowanych form przemocy.

12. Gdzie można uzyskać pomoc?

Jeśli jesteś świadkiem przemocy:

- ✓ W twoim sąsiedztwie lub wśród osób ci znanych dochodzi do aktów przemocy, może zdarza się, że słyszysz zza ściany krzyki, wyzwiska, czyjś płacz, trzask tłuczonych talerz, łamanych krzeseł ,ale nikt nie prosi Cię o pomoc...
- ✓ Może widzisz dzieci głodne, ubrane nieadekwatnie do pory roku, zaniedbane, wiecznie smutne, posiniaczone? Może znasz osobę starszą lub niepełnosprawną, o której opiekunowie często „zapominają”?

Pamiętaj, że ofiara przemocy zawsze jest zastraszana. Ma zakaz mówienie o tym, co dzieje się w domu! Nie wierzy, że coś może się zmienić, że ktoś może jej pomóc. Wstydzi się, bo często manipulowana przez sprawcę, bierze na siebie odpowiedzialność za sytuację domową. Przede wszystkim jednak boi się o życie i zdrowie swoje oraz swoich bliskich.

REAGUJ! NIE BĄDŹ OBOJĘTNY!

- ✓ W sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia powiadom policję (997, 112) lub prokuraturę. Szybka reakcja umożliwi zapewnienie Tobie oraz Twoim bliskim ochrony, wszczęcie odpowiednich procedur, a także zabezpieczenie dowodów zdarzenia.
- ✓ W razie doznania obrażeń ciała zgłoś się do lekarza pierwszego kontaktu w celu udzielenia Ci pomocy medycznej. Możesz zażądać wystawienia bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.
- ✓ Jeśli potrzebujesz rozmowy, bezpłatnej porady prawnej, wsparcia psychologicznego w związku z przemocą w Twojej rodzinie, albo udzielenia informacji o miejscach pomocy w Twojej najbliższej okolicy, zadzwoń pod wskazane numery telefonów:

<i>Pomoc na terenie Polski</i>		
<p>Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" <u>tel. 800 120 002</u></p> <p>Od początku 2017 roku telefon jest czynny przez całą dobę. Dzwoniąc pod ten numer uzyskasz wsparcie, pomoc psychologiczną, informacje o możliwościach uzyskania pomocy najbliżej Twojego miejsca zamieszkania</p>	<p>Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje) <u>tel. 22 616 02 68</u></p> <p>Bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla dzieci i młodzieży, zapewnia dzwoniącym możliwość dzielenia się troskami, rozmawiania o sprawach dla siebie ważnych oraz wsparcia w trudnych sytuacjach. Numer działa 7 dni w tygodniu w godzinach od 12:00 do 22:00.</p>	<p>Kryzysowy Telefon Zaufania Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego <u>116 123</u></p> <p>Poradnia telefoniczna udziela pomocy psychologicznej osobom doświadczającym kryzysu emocjonalnego, samotnym, cierpiącym z powodu depresji, bezsenności, chronicznego stresu. Numer jest bezpłatny i działa codziennie od godz. 14:00 do 22:00</p>

Pomoc na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego

<p>Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie Sekcja ds. przemocy w rodzinie</p> <p>ul. Jagiełły 7 tel. 95 715 13 36 email: profilaktyka.przemoc@gcprgorzow.pl sekcja.przemoc@gcprgorzow.pl</p>	<p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie</p> <p>ul. Okrzei 39 tel. 957 214 160</p>	<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p> <p>ul. Okrzei 39 tel. 957 214 215</p>
<p>Komenda Miejska Policji</p> <p>ul. Wyszyńskiego 122 tel. 957382511 lub 12 tel. alarmowe 997; 112</p>	<p>Komisariat Policji I</p> <p>ul. Zygalskiego 2 tel. 95 738 21 11</p>	<p>Komisariat Policji II</p> <p>ul. Kwiatowa 10 tel. 95 738 23 11</p>
<p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Teatralna 26 tel. 957 355 806</p>	<p>Prokuratura Rejonowa w Gorzowie Wielkopolskim</p> <p>ul. Moniuszki 2 tel. 95 739 22 09</p>	<p>Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna</p> <p>ul. Słoneczna 63 tel. 95 722 54 40</p>

13. Załączniki

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 września 2011 r.

w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) procedurę „Niebieskie Karty”, zwaną dalej „procedurą”;
- 2) wzory formularzy „Niebieska Karta” wypełniane przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę.

§ 2. 1. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwanej dalej „ustawą”, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Wzór formularza „Niebieska Karta – A” stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.

4. W przypadku gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.

§ 3. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

§ 4. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

§ 5. 1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej „działaniami”, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

2. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „osobą najbliższą”.

3. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

§ 6. 1. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.

2. Wzór formularza „Niebieska Karta – B” stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

4. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

§ 7. 1. Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury.

2. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 208, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602 oraz z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964 i Nr 191, poz. 1135.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887.

§ 8. 1. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje go członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

2. Na posiedzeniu członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta – C”.

3. Wzór formularza „Niebieska Karta – C” stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej nie zaprasza się dziecka.

5. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie wstrzymuje prac zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

6. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

7. Wzór formularza „Niebieska Karta – D” stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 9. 1. Jeżeli w trakcie działań dokonywanych przez przedstawiciela podmiotu, o którym mowa w art. 9d ust. 2 ustawy, zachodzi podejrzenie, że osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie, wypełnia się formularz „Niebieska Karta – A” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyła go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

2. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie w trakcie działań dokonywanych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, wypełnia się formularz „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia.

§ 10. 1. Wszystkie działania są dokumentowane.

2. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dokumenty, o których mowa w ust. 1, są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

§ 11. W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,

c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całonocnej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

§ 12. W ramach procedury przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 1 – 3 i 5.

§ 13. W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;

2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

§ 14. 1. W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

2. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz „Niebieska Karta – A” wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

3. Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

§ 15. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

- 1) podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5;
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- 3) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

§ 16. 1. W ramach procedury członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

- 1) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- 3) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- 4) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- 5) rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

2. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

oraz podmioty, o których mowa w art. 9d ust. 2 ustawy, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz jej rodziny.

3. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie w zależności od potrzeb i sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w szczególności w sytuacjach, o których mowa w § 9 ust. 2.

§ 17. 1. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

2. Spotkania z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie.

3. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w szczególności:

- 1) diagnozują sytuację rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
  - 2) przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów;
  - 3) motywują do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
  - 4) przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
  - 5) przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.
4. Jeżeli osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nadużywa alkoholu, członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej kierują tę osobę do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

§ 18. 1. Zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

2. Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który powinien zawierać:

- 1) dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura;
- 2) datę rozpoczęcia i zakończenia procedury;
- 3) opis podjętych działań w ramach procedury.

3. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

WZÓR
NIEBIESKA KARTA – A¹⁾

.....
(miejscowość, data)

.....
(pieczęć podmiotu, o którym mowa
w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
wypełniającego formularz „Niebieska Karta – A”)

I. DANE OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: .....

2. Imiona rodziców: .....

3. Miejsce zamieszkania:

    kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

    ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

    numer telefonu: .....

4. Aktualny adres pobytu:

    kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

    ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

    numer telefonu: .....

II. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zgłaszający:

    osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

.....
.....
.....

2. Zgłaszający:

    inna osoba (np. rodzic, opiekun prawny, opiekun faktyczny, osoba najbliższa, świadek):

.....
.....
.....

1) imię i nazwisko: .....

2) miejsce zamieszkania:

    kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

    ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

    numer telefonu: .....

III. DANE OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: .....

2. Miejsce zamieszkania:

    kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

    ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

    numer telefonu: .....

3. Stosunek pokrewieństwa z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

.....

¹⁾ Części I–XV, XVII i XIX–XXI wypełniają przedstawiciele wszystkich pomiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Część XVI dodatkowo wypełnia przedstawiciel Policji.
Część XVIII dodatkowo wypełnia przedstawiciel ochrony zdrowia.

IV. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

Formy przemocy w rodzinie	Wobec dorosłych			Wobec dzieci		
	TAK	NIE	wobec kogo*	TAK	NIE	wobec kogo*
Stosowała przemoc fizyczną, w tym:						
popychanie						
uderzanie						
wykręcanie rąk						
duszenie						
kopanie						
spoliczkowanie						
inne (podać jakie)						
Uszkodzenia ciała, w tym:						
zasinienia						
zadrapania						
krwawienia						
oparzenia						
inne (podać jakie)						
Stosowała przemoc psychiczną, w tym:						
izolację						
wyzwiska						
ośmieszanie						
groźby						
kontrolowanie						
ograniczanie kontaktów						
krytykowanie						
poniżanie						
demoralizację						
ciągłe niepokojenie						
inne (podać jakie)						
Stosowała przemoc seksualną, w tym:						
zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych						
Inny rodzaj zachowań, w tym:						
niszczenie/uszkodzenie mienia						
zabór/przywłaszczenie mienia						
groźba karalna/znieważenie						
zmuszanie do picia alkoholu						
zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków						
inne działające na szkodę najbliższych (podać jakie)						

* Na przykład: żony, męża, partnera, partnerki, matki, ojca, córki, syna.

V. OD JAK DAWNA TE ZACHOWANIA MAJĄ MIEJSCE

.....

.....

.....

.....

VI. ZACHOWANIE

Zachowanie się osoby	Osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie		Osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie	
	TAK	NIE	TAK	NIE
trudność nawiązania kontaktu				
spokojny/-na				
placziwy/-wa				
zastraszony/-na				
unika rozmów				
agresywny/-na				
stawia opór Policji				

VII. OPIS MIEJSCA ZDARZENIA

(np. szkody, zniszczone sprzęty, nieporządek, rozbite szkło, uszkodzone drzwi, brud, ślady krwi, ślady spożywania alkoholu, wyczuwalna woń alkoholu, inne)

.....

.....

VIII. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Świadek I

1. Imię i nazwisko: .....

2. Miejsce zamieszkania:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

Świadek II

1. Imię i nazwisko: .....

2. Miejsce zamieszkania:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

Świadek III

1. Imię i nazwisko: .....

2. Miejsce zamieszkania:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

IX. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, BYŁA JUŻ KIEDYKOLWIEK KARANA ZA PRZESTĘPSTWO Z UŻYCIEM PRZEMOCY LUB GROŹBY JEJ UŻYCIA:

TAK NIE NIE USTALONO

X. CZY W STOSUNKU DO OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, SĄD ZASTOSOWAŁ DOZÓR KURATORA SĄDOWEGO:

TAK NIE NIE USTALONO

XI. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, NADUŻYWA ALKOHOLU:

TAK NIE NIE USTALONO

XII. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, NADUŻYWA ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH LUB LEKÓW:

TAK NIE NIE USTALONO

XIII. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, BYŁA LECZONA PSYCHIATRYCZNIE:

TAK NIE NIE USTALONO

XIV. CZY OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, POSIADA BRON:

TAK NIE NIE USTALONO

XV. CZY W ZWIĄZKU ZE STOSOWANIEM PRZEMOCY W RODZINIE BYŁY PODEJMOWANE NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

- powiadomienie i interwencje Policji
- powiadomienie prokuratury
- zatrzymanie
- dozór Policji
- wydanie zakazu kontaktowania się z określonymi osobami
- wydanie zakazu zbliżania się do określonych osób
- wydanie postanowienia o obowiązku opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
- tymczasowe aresztowanie
- wszczęcie postępowania karnego lub innego postępowania sądowego (jakiego? np. rozwodowego, rodzinnego) .....
- poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego
- odebranie dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
- zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu (w stosunku do kogo?) .....
- leczenie innych uzależnień (jakich, w stosunku do kogo?) .....
- zobowiązanie do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (nałożone przez kogo?) .....
- udzielono pomocy medycznej
- inne działania (jakie?) .....

XVI. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ POLICJĘ

Działania podjęte przez Policję	Osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie		Osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie	
	TAK	NIE	TAK	NIE
pouczenie				
środki przymusu bezpośredniego (jakie?)				
badanie na zawartość alkoholu w organizmie	..... (wynik)		..... (wynik)	
izba wytrzeźwień				
policyjne pomieszczenia dla osób zatrzymanych/do wytrzeźwienia				
policyjne pomieszczenia dla osób zatrzymanych				
policyjna izba dziecka				

XVII. DANE DOTYCZĄCE RODZINY

Inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie:

Lp.	Imię i nazwisko	Stosunek pokrewieństwa	Wiek	Czym się zajmuje*
1				
2				
3				
4				

* Zawód, miejsce pracy, w przypadku dzieci – szkoła/klasa.

XVIII. INFORMACJE DOTYCZĄCE STANU ZDROWIA OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Stan psychiczny:

- pobudzony/-na   ospały/-ła/apatyczny/-na   płaczący/-wa
 agresywny/-na   lękliwy/-wa   inny/-na (jaki/-ka?)
 .....

2. Porozumiewanie się:

- chętnie nawiązuje kontakt   trudno nawiązuje kontakt
 mało mówny/-na   jąka się
 krzyczy   wypowiada się nielogicznie
 odmawia odpowiedzi na zadawane pytania
 porozumiewa się niewerbalnie (np. językiem migowym, gestami, piktogramami itp.)
 .....
 .....

Reakcja na osobę towarzyszącą (szczególnie ważne w przypadku dzieci):

.....
 .....

3. Rodzaje uszkodzeń:

☐ skaleczenia	☐ ślady naktucia	☐ ślady ugryzienia
☐ otarcia naskórka	☐ siniaki	☐ krwawienia
☐ ślady oparzenia	☐ zwichnięcia	☐ złamania kości

4. Stan higieny:

Skóra:	☐ czysta	☐ brudna
	☐ wysuszona	☐ odmrożona
	☐ odparzona	☐ odleżyny
	☐ pieluszkowe zapalenie skóry	
Włosy:	☐ czyste	☐ brudne
	☐ wszawica	☐ łysienie/włosy powyrywane
	☐ ciemieniucha	

5. Inne objawy podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie/zaniedbania:

☐ strój brudny/nieadekwatny do pory roku	☐ waga/wzrost nieadekwatne do wieku
☐ rozwój nieadekwatny do wieku	☐ wyniszczenie organizmu
☐ odwodnienie	☐ ponawianie zgłoszeń do lekarza
☐ niekorzystanie z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby	
☐ niestosowanie się do wcześniejszych zaleceń lekarskich	

6. Obrażenia i objawy spójne z wersją przedstawioną przez osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

TAK NIE

7. W przypadku dziecka obrażenia i objawy spójne również z wersją przedstawioną przez rodzica lub opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego:

TAK NIE

8. Konieczność przeprowadzenia konsultacji specjalistycznej:

TAK NIE

9. Podjęte leczenie:

- przyjęto na oddział szpitalny (jaki?) .....
- skierowano do szpitala (jakiego?) .....
- udzielono pomocy ambulatoryjnej odesłano do domu
- inne (jakie?) .....

10. Poinformowano o możliwości otrzymania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą w rodzinie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz. 1334).

TAK NIE

11. Wydano zaświadczenie lekarskie:

TAK NIE

12. Wydano skierowanie na badanie lekarskie:

TAK NIE

13. Wydano zwolnienie lekarskie od pracy:

TAK NIE

XIX. PODJĘTE DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

1. Działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:
 powiadomienie Policji udzielenie pomocy socjalnej
 udzielenie pomocy medycznej
(w przypadku przemocy seksualnej należy działać zgodnie z procedurą postępowania Policji i placówki medycznej)
 inne (jakie?) .....
2. Działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, poprzez zapewnienie jej miejsca w placówce całodobowej:
 specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
 ośrodku wsparcia
 ośrodku interwencji kryzysowej
 domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
 szpitalu
 innych (jakich?) .....
3. Działania zmierzające do udzielenia pomocy dzieciom
.....
.....
.....
4. Przekazanie informacji organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego
.....
.....
.....
5. Inne (jakie?)
.....
.....
.....

XX. WNIOSKI PRZEDSTAWICIELA PODMIOTU WYPEŁNIAJĄCEGO FORMULARZ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

XXI. DODATKOWE INFORMACJE

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis przedstawiciela podmiotu wypełniającego formularz „Niebieska Karta – A”)

.....
(data wpływu formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego)

WZÓR

NIEBIESKA KARTA — B

POUCZENIE DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Co to jest przemoc w rodzinie?

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Kto może być ofiarą przemocy w rodzinie?

- współmałżonkowie
- partnerzy w związkach nieformalnych
- dzieci
- osoby starsze
- osoby niepełnosprawne

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:**Przemoc fizyczna:**

- bicie, popychanie, kopanie, duszenie, bicie przedmiotami, parzenie, policzkowanie...

Przemoc psychiczna:

- wyśmiewanie, szydzenie, lżenie, okazywanie braku szacunku, poddawanie stałej krytyce, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi...

Przemoc seksualna:

- wymuszanie pożyścia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi...

Inny rodzaj zachowań:

- zmuszanie do oddawania uzyskiwanych środków finansowych, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych...
- niszczenie rzeczy osobistych
- demolowanie mieszkania
- wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie
- pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb
- zmuszanie do picia alkoholu
- zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków

PAMIĘTAJ!!!

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest ofiarą przemocy ze strony osoby najbliższej, nie wstydź się prosić o pomoc. Prawo stoi po Twojej stronie!

Jeżeli doznajesz takich zachowań, powiadom:

- Policję, dzwoniąc na numer 997 lub 112,
- prokuraturę.

Policjant ma obowiązek:

- **zapewnienia bezpieczeństwa** (art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji — policjanci, wykonując czynności, mają prawo zatrzymywania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego);
- **przekazania informacji o interweniujących policjantach** (stopień, imię i nazwisko oraz numer identyfikacyjny policjantów, nazwa i siedziba jednostki, w której pełnią służbę);
- **przekazania, na wniosek sądu lub prokuratury, dokumentacji policyjnej** jako dowodów w postępowaniu;
- **uczestniczenia, na wniosek sądu, jako świadkowie** w sprawie karnej.

Prokurator w toku postępowania przygotowawczego ma prawo do:

- oddania podejrzanego pod dozór Policji z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonym;
- oddania podejrzanego pod dozór Policji zamiast zastosowania tymczasowego aresztowania, pod warunkiem że oskarżony w wyznaczonym terminie opuści lokal zajmowany wspólnie z pokrzywdzonym oraz określi miejsce swojego pobytu;
- nakazania podejrzanemu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym — jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi.

Polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

- znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny — art. 207 k.k.;
- uderzenie człowieka lub naruszenie jego nietykalności cielesnej w inny sposób — art. 217 k.k. (ściganie przestępstwa odbywa się z oskarżeniem prywatnego);
- pozbawienie człowieka wolności — art. 189 k.k.;
- zagrożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona — art. 190 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- wzbudzenie u innej osoby uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia lub naruszenie jej prywatności poprzez uprzejmą nękanie — art. 190a § 1 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej, w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia określonego stanu — art. 191 k.k.;
- utrwalanie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, przez użycie wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępny, albo rozpowszechnienie wizerunku nagiej osoby lub w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody — art. 191a k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- doprowadzenie innej osoby do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem (zgwałcenie) oraz doprowadzenie w ten sam sposób innej osoby do poddania się innej czynności seksualnej lub wykonania takiej czynności — art. 197 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego); /UWAGA! Przystępstwo to popełnia również małżonek, który dopuszcza się zgwałcenia współmałżonka!;
- spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci: pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia bądź innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała — art. 156 k.k.;
- spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, w wyniku którego pokrzywdzonym jest osoba najbliższa — art. 157 § 1 i 2 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- uporczywe uchylanie się od wykonania ciążącego z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to narażenie jej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego) — art. 209 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego, organu opieki społecznej lub innego właściwego organu);
- kradzież lub kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej — art. 278 k.k. i art. 279 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- niszczenie, uszkadzanie cudzej rzeczy lub czynienie jej niezdatną do użytku — art. 288 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- porzucenie wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny — art. 210 k.k.;
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru — art. 211 k.k.;
- obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania — art. 200 k.k.;
- rozpijanie małoletniego, przez dostarczanie mu napoju alkoholowego, ułatwianie jego spożycia, lub naklanianie go do spożycia takiego napoju — art. 208 k.k.

Masz też prawo do złożenia na Policji lub w prokuraturze zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez osobę, która krzywdzi Ciebie i Twoją rodzinę.

PAMIĘTAJ!!!

Sprawca przemocy wobec bliskich, gdy czuje się bezkarny, prawdopodobnie nie zmieni się, będzie dalej stosował przemoc, bez względu na składane obietnice; następnym razem może być znacznie gorzej.

Jeżeli jednak zaufasz jego deklaracjom o zmianie zachowania wobec Ciebie/Twojej rodziny i zechcesz się wycofać, pamiętaj, że złożone przez Ciebie dotychczas zeznania nie będą mogły być wykorzystane przez prawne instytucje działające po to, aby Ci pomóc. Dlatego zanim podejmiesz taką decyzję, zastanów się i skonsultuj ją z psychologiem, terapeutą lub inną osobą pomagającą ofiarom przemocy w rodzinie, np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy rodzinie, ośrodku interwencji kryzysowej.

PAMIĘTAJ!!!

Zahamowanie przemocy w rodzinie jest możliwe — możesz z nią walczyć i uzyskać pomoc dla siebie i swoich bliskich.

Jak to możliwe?

Zrób dwa kroki:

1. Krok pierwszy — zanotuj przebieg zdarzenia (pamięć bywa zawodna):

Kto Cię skrzywdził? (imię i nazwisko) .....

Kim jest dla Ciebie sprawca przemocy w rodzinie? (Podać kto — mąż, żona, partner, partnerka, ojciec, matka, brat, siostra, syn, córka, inne) .....

Kiedy to się stało? data ..... godzina ..... miejsce .....

Na czym polegała przemoc? (awantura, krzyk, łżenie, bicie, kopanie, rzucanie sprzętami, niszczenie sprzętów, bicie dzieci, groźby pobicia, groźby zabicia, wyrzucanie z domu, inne — podać jakie?) .....

Kto widział, słyszał przebieg zdarzenia? .....

Kto interweniował? (imię i nazwisko policjanta, jego numer służbowy, jednostka) .....

Czy po raz pierwszy Policja interweniuje w Twoim domu w takiej sprawie?

TAK

NIE

Jak często dochodzi do przemocy w Twoim domu? (raz w miesiącu, raz na tydzień, częściej) .....

Kiedy to się wydarzyło poprzednim razem? .....

Czy przemoc w rodzinie towarzyszy picie alkoholu?

TAK

NIE

Czy zawsze krzywdzi Cię ten sam sprawca?

TAK

NIE

Czy sprawca był już karany sądownie za czyn podobny?

TAK

NIE

Czy wobec sprawcy sąd zastosował dozór kuratora sądowego?

TAK

NIE

2. Krok drugi — do kogo możesz zwrócić się o pomoc?

Czy kiedykolwiek korzystałeś/korzystałaś z pomocy instytucji lub organizacji obowiązanych do udzielania pomocy?

TAK

NIE

Jeżeli: „TAK”, to z pomocy jakich instytucji lub organizacji?

Jeżeli: „NIE”, to poniżej podajemy Ci nazwy instytucji i organizacji, z których pomocy możesz skorzystać i się do nich zwrócić:

- **Ośrodki pomocy społecznej** — pomogą Ci w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** — pomogą Ci w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej** — zapewnią schronienie Tobie i Twojej rodzinie, gdy jesteś ofiarą przemocy w rodzinie, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.

- **Ośrodki wsparcia** — zapewnią schronienie Tobie i Twojej rodzinie, gdy jesteś ofiarą przemocy w rodzinie, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie** — zapewnią bezpłatne schronienie Tobie i Twojej rodzinie, gdy jesteś ofiarą przemocy w rodzinie, oraz udzielą Ci specjalistycznej pomocy, w tym: pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, terapeutycznej i medycznej, oraz wsparcia w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Prokuratura, Policja** — możesz tam złożyć zawiadomienie o przestępstwie znęcania się popełnionym na Twoją szkodę lub na szkodę Twoich bliskich i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej.
- **Sąd rodzinny i opiekuńczy** — możesz tam złożyć pozew w sprawach rodzinnych lub wnioszek dotyczący spraw opiekuńczych Twoich dzieci.
- **Ochrona zdrowia** — możesz tam uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, poprosić o pomoc lekarską, spytać o adresy specjalistycznych poradni lekarskich.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** — jeżeli przemocy w Twoim domu towarzyszy picie alkoholu, możesz zwrócić się do nich z wnioskiem o skierowanie sprawcy przemocy na leczenie odwykowe lub uzyskać inną pomoc związaną z nadużywaniem przez niego alkoholu.

Na Twoim terenie funkcjonują lokalne placówki udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie:

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres mailowy

Możesz zadzwonić również pod numery telefonów:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 801 12 00 02** (płatny pierwszy impuls, linia czynna od poniedziałku do soboty w godzinach 8⁰⁰–22⁰⁰, w niedziele i święta w godzinach 8⁰⁰–16⁰⁰), **tel. (22) 666 28 50 – dyżur prawny** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰), **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info.
- **Policyjnego Telefonu Zaufania tel. 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).

WAŻNE

Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji rodzinnej zostanie przekazana przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego, który podejmie dalsze działania.

Zawsze możesz wzywać Policję na interwencję, poinformować prokuraturę oraz zwrócić się o pomoc do podmiotu/organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Możesz również poprosić dzielnicowego, aby przyszedł do Twojego domu i udzielił stosownej pomocy i niezbędnych informacji.

WZÓR

NIEBIESKA KARTA – C

.....
 (miejscowość, data)

I. DANE BEZ ZMIAN

- 1) osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie
- 2) osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie

II. WERYFIKACJA DANYCH OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: .....

2. Imiona rodziców: .....

3. Miejsce zamieszkania:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

4. Aktualny adres pobytu:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

III. WERYFIKACJA DANYCH OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: .....

2. Miejsce zamieszkania:

kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....

ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....

numer telefonu: .....

3. Stopień pokrewieństwa ze zgłaszającą/-cym: .....

IV. DIAGNOZA SYTUACJI OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Sytuacja rodzinna:

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

2. Sytuacja zawodowa:

.....
 .....
 .....

3. Sytuacja ekonomiczna:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Sytuacja mieszkaniowa:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Sytuacja zdrowotna:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Sytuacja dzieci (rodzinna, edukacyjna, wychowawcza, zdrowotna itp.):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. INDYWIDUALNY PLAN POMOCY DLA OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE, W ZAKRESIE DZIAŁAŃ PRZEDSTAWICIELI:

1. Jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- praca socjalna, w tym cykliczne wizyty w środowisku
  - poinformowanie o warunkach korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej
  - wskazanie na możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej oraz w formie poradnictwa – medycznego, zawodowego i rodzinnego
  - skierowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, do placówki dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności do specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
  - skierowanie dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego (np. świetlicy, klubu, ogniska wychowawczego)
  - powiadomienie sądu rodzinnego i opiekuńczego o sytuacji dzieci
  - inne (jakie?) .....
- .....
.....

2. Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

- skierowanie do udziału w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych
- poinformowanie o możliwościach prawnych dotyczących zobowiązania poddania osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do poddania się leczeniu odwykowemu
- skierowanie do udziału w grupie terapeutycznej
- skierowanie do udziału w grupie samopomocowej
- inne (jakie?) .....
- .....
- .....
- .....

3. Policji:

- systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, odbywające się .....
- .....
(podać częstotliwość wizyt uzgodnioną przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą)
- poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, że znęcanie się fizyczne i psychiczne jest przestępstwem, i przedstawienie aspektów odpowiedzialności karnej
- poinformowanie o możliwości przeprowadzenia badania lekarskiego
- wszczęcie postępowania przygotowawczego
- wystąpienie do prokuratora z wnioskiem o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych
- inne (jakie?) .....
- .....
- .....
- .....

4. Oświaty:

- objęcie dziecka/dzieci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub innej placówce, odpowiednio w formie:
  - klasy terapeutycznej
  - zajęć rozwijających uzdolnienia
  - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych
  - zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym
  - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej – w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych
  - porad i konsultacji
- objęcie rodziców/opiekunów pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie: porad, konsultacji, warsztatów lub szkoleń
- pomoc materialna i jej rodzaj: wypoczynek wakacyjny, dożywianie, stypendium szkolne, zasilek szkolny
- konsultacja w poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, skierowanie do pomocy terapeutycznej
- powiadomienie sądu rodzinnego i opiekuńczego o sytuacji dziecka
- poinformowanie rodzica/opiekuna o możliwości uzyskania pomocy oferowanej przez placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego
- inne (jakie?) .....
- .....
- .....
- .....

5. Ochrony zdrowia:

- skierowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej ze wskazaniem co do dalszych ewentualnych konsultacji medycznych
- skierowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na konsultacje psychiatryczne
- skierowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, do lekarza w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie
- inne (jakie?) .....
- .....
- .....
- .....
- .....

6. Pozostałych członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

.....

.....

.....

.....

VI. ZOBOWIĄZANIA, JAKIE PODJĘŁA OSOBA, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

.....

.....

.....

VII. OKRESOWA OCENA SYTUACJI RODZINY ORAZ OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

- raz w tygodniu
- raz w miesiącu
- raz na trzy miesiące
- w innych terminach (jakich?) .....

VIII. WERYFIKACJA INDYWIDUALNEGO PLANU POMOCY DLA OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE, W ZAKRESIE DZIAŁAŃ PRZEDSTAWICIELI

1) jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

.....

.....

.....

.....

.....

2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

.....

.....

.....

.....

3) Policji:

.....
.....
.....
.....
.....

4) oświaty:

.....
.....
.....
.....
.....

5) ochrony zdrowia:

.....
.....
.....
.....
.....

6) pozostałych członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

.....
.....
.....
.....
.....

IX. CZY W PRZYPADKU PODEJRZENIA POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA ZOSTAŁY PRZEKAZANE INFORMACJE WŁAŚCIWYM ORGANOM PROWADZĄCYM POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE:

TAK

NIE

X. OPIS KOLEJNEGO ZDARZENIA PRZEMOCY W RODZINIE W TRAKCIE TRWANIA PROCEDURY

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis przewodniczącego
zespołu interdyscyplinarnego)

WZÓR

NIEBIESKA KARTA – D

.....
(miejscowość, data)

I. DANE OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

1. Imię i nazwisko: .....
2. Data i miejsce urodzenia: ....., w .....
3. Stan cywilny: .....
4. Miejsce zamieszkania:
 kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....
 ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....
 numer telefonu: .....
5. Aktualny adres pobytu:
 kod pocztowy: ..... miejscowość: ..... województwo: .....
 ulica: ..... numer domu: ..... numer mieszkania: .....
 numer telefonu: .....
6. Miejsce pracy/źródło utrzymania: .....

II. CZY ZDARZA SIĘ, ŻE OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE, ZACHOWUJE SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

Formy przemocy w rodzinie	Wobec dorosłych			Wobec dzieci		
	TAK	NIE	wobec kogo*	TAK	NIE	wobec kogo*
Stosowała przemoc fizyczną, w tym:						
popychanie						
uderzanie						
wykręcanie rąk						
duszenie						
kopanie						
spoliczkowanie						
inne (podać jakie)						
Uszkodzenia ciała, w tym:						
zasinienia						
zadrapania						
krwawienia						
oparzenia						
inne (podać jakie)						
Stosowała przemoc psychiczną, w tym:						
izolację						
wyzwiska						
ośmieszanie						
groźby						
kontrolowanie						
ograniczanie kontaktów						
krytykowanie						

poniżanie						
demoralizację						
ciągle niepokojenie						
inne (podać jakie)						
Stosowała przemoc seksualną, w tym:	TAK	NIE	wobec kogo*	TAK	NIE	wobec kogo*
zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych						
Inny rodzaj zachowań, w tym:	TAK	NIE	wobec kogo*	TAK	NIE	wobec kogo*
niszczenie/uszkodzenie mienia						
zabór/przywłaszczenie mienia						
groźba karalna/ znieważenie						
zmuszanie do picia alkoholu						
zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków						
inne działające na szkodę najbliższych (podać jakie)						

* Na przykład: żony, męża, partnera, partnerki, matki, ojca, córki, syna.

III. OD JAK DAWNA TE ZACHOWANIA MAJĄ MIEJSCE

.....

.....

.....

IV. CZY SĄ ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

TAK NIE NIE USTALONO

V. CZY BYŁ/BYŁA PAN/PANI JUŻ KIEDYKOLWIEK KARANY/KARANA ZA PRZESTĘPSTWO Z UŻYCIEM PRZEMOCY LUB GROŹBY JEJ UŻYCIA:

TAK NIE NIE USTALONO

VI. CZY WOBEC PANA/PANI SĄD ZASTOSOWAŁ DOZÓR KURATORA SĄDOWEGO:

TAK NIE NIE USTALONO

VII. CZY NADUŻYWA PAN/PANI ALKOHOLU:

TAK NIE NIE USTALONO

— od jak dawna i jak często?

— kiedy ostatnio?

.....

.....

.....

VIII. CZY NADUŻYWA PAN/PANI ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH LUB LEKÓW:

TAK NIE NIE USTALONO

— od jak dawna i jak często?

— kiedy ostatnio?

.....

.....

.....

IX. CZY KIEDYKOLWIEK BYŁ/BYŁA PAN/PANI PODDANY/PODDANA LECZENIU ODWYKOWEMU? KIEDY OSTATNIO I JAKIEGO UZALEŻNIENIA DOTYCZYŁO LECZENIE:
(od alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków)

.....
.....
.....

X. CZY W ZWIĄZKU Z TYMI ZACHOWANIAMI MIAŁY MIEJSCE:

- powiadamanie i interwencje Policji
- powiadomienie prokuratury
- wszczęcie postępowania karnego lub innego postępowania sądowego (jakiego? np. rozwodowego, rodzinnego) .....
- poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego
- zobowiązanie do leczenia odwykowego
- zobowiązanie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych
- interwencja i pomoc innej instytucji (jakiej?) .....
- inne (jakie?) .....

XI. CZY MIAŁ/MIAŁA PAN/PANI INNE PROBLEMY W ZWIĄZKU Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU, ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH LUB LEKÓW:

- konflikty z prawem
- wykroczenia w ruchu drogowym
- kłopoty w pracy
- pobyty w izbie wytrzeźwień
- inne (jakie?) .....

XII. JAK PAN/PANI OCENIA SWOJĄ SYTUACJĘ? CZY WIDZI PAN/PANI COŚ NIEPOKOJĄCEGO:

.....
.....
.....

XIII. DZIAŁANIA W STOSUNKU DO OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

- udział w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- dobrowolne poddanie się leczeniu odwykowemu i opracowanie planu leczenia
- złożenie wniosku do sądu w celu uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego
- zobowiązanie do informowania członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej o podejmowanych działaniach mających na celu zaprzestanie przemocy w rodzinie:
  - raz w tygodniu
  - raz w miesiącu
  - raz na trzy miesiące
  - w innych terminach (jakich?) .....
- złożenie przez kuratora sądowego stosownego wniosku do sądu
- inne działania (jakie?) .....

XIV. ZOBOWIĄZANIA, JAKIE PODJĘŁA OSOBA, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

.....
.....
.....
.....

XV. OKRESOWA OCENA SYTUACJI OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

raz w tygodniu

raz w miesiącu

raz na trzy miesiące

w innych terminach (jakich?) .....

.....
(podpis przewodniczącego
zespołu interdyscyplinarnego)

3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r.

WZÓR
Zaświadczenia lekarskiego
o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała
związanych z użyciem przemocy w rodzinie

1. Imię (imiona) i nazwisko oraz data urodzenia osoby badanej

.....

2. Adres zamieszkania osoby badanej .....

.....

3. Rodzaj, seria i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby badanej
(jeżeli posiada)

.....

4. Imię, nazwisko i specjalizacja lekarza prowadzącego badanie

.....

5. Imiona i nazwiska innych osób obecnych przy badaniu

.....

.....

.....

6. Pełna nazwa świadczeniodawcy^{*)} wystawiającego zaświadczenie

.....

.....

7. Data i godzina przeprowadzenia badania.....

.....

8. Data i godzina wystawienia zaświadczenia.....

^{*)} Świadczeniodawca oznacza świadczeniodawcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.).

9. Opinia o stanie zdrowia osoby badanej, będąca wynikiem przeprowadzonego badania, ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju stwierdzonych uszkodzeń ciała oraz możliwych przyczyn i czasu ich powstania

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
czytelny podpis i pieczęć
lekarza

